

VENI, VIDI

/Pavel Doležel/

Pravděpodobnost vyhrát ve Sportce první cenu s prémie je, podle názoru mých přátel - matematiků, dána poměrem jedničky ku desítce za níž následuje čtrnáct nul. Je-li příběhem hry Jindřicha Fairaizla právě tato událost, budeme náchylni obvinít autora z neadresnosti a hříchů tomu podobných. Spíš opak je pravdou - Fairaizl sice nenapsal sžíravou, všeobsažnou, totální satiru, a je také nebezzubou hříčku à la Štolba. To, že neobvyklá suma peněz promění mezilidské vztahy v rodině i vztahy okolí a zpětně vztahy okolí k této rodině, není světoborné zjištění, jde spíš o způsob, jakým se tato pravda demonstruje. A zde spočívá autorův přínos - Fairaizl vytvořil ve své komedii HLAVNĚ ZDRAVÍ, PŘÁTELE celou řadu originálních figurek, sice typizovaných, nicméně přesně společensky i generačně vřazených, vybudoval jim komický mikrosvět a postavil je do situací, v nichž se opřel o životní i profesní zkušenost. Mohla tedy vzniknout inscenace, na níž by se na scénu Petra Bezruče Státního divadla v Ostravě sjíždělo publikum ze široka zdaleka za smíchem, humorem, satirou nebo prostě za legrací či dobrou náladou.

Pohříchu se nesjíždějí. Inscenace Pavla Palouše jakoby od začátků nemohla chytit dech, herecká akce je evidentně ne dost logicky zdůvodněná, diváka spíš mate. Hned úvodní scéna opravy telefonního vedení /které matka - Blanka Meierová ze záhadných důvodů ničí/ by aspoň měla navodit atmosféru napětí; v Paloušově nastudování působí nejvýš jako nutnost vyplnit výstup s Montérem /Milan Sova/. Jako schválnost se pak jeví i jeho nelogický nástup, kdy vyjíždí zdola nahoru propadlišťem a ještě k tomu ^{už} na štaflích. A tak to jde od výstupu k výstupu, inscenace se utápí ve chtěné komice a přitom místa vyzývající k vypointování vtipu herci doslova "zatlučou". A nejde jenom o vtipy a o komiku - v příběhu Starce a muže, který ho požádal o půjčku, je silný a nemalý etický

náboj, i podezřele snadná konformita mladých by se mohla stát závažným varováním, které by rozhodně mělo překročit rampu. A tak z celé inscenace zůstává kromě několika výstupů Souseda a Sousedky /Jan Odl a Jana Postlerová/ jen velkolepá scéna televizního natáčení, kde bezručovští ukazují, že by komediální divadlo hrát uměli, kdyby ...

Ono "kdyby" spočívá patrně v nejasnosti dramaturgické. Těch pár /doslova/ představení, které jsem viděl, bylo spoléháním na atraktivní titul, spoléháním přímo opovážlivým. Z toho se pak odvíjí nejasnost režijní, redukováná na několik samoučelných nápadů. /U Fairaizla onen nesrozumitelný trychtýř zavěšený nad scénou - snad významuplný detail - ale jakého významu?/ A že nejvíce jsou postiženi takovým způsobem herci, to není třeba zdůrazňovat, tak chytrí jsou u Bezručů sami, aby věděli, že právě zde je třeba přesného stanovení záměru a koncízního vedení k jeho uskutečnění. Takže obměňme autora a řekněme: Hlavně péči, přátelé.

Foto Josefa Hradila z inscenace Fairaizlovoy komedie "Hlavně zdraví, přátelé" v nastudování činohry P. Bezruče SDO jsou Arnošt Borovec /Stařec/ a Miroslav Kudela /Syn/.